

8. Bölüm

TÜRKİYE EKONOMİSİNDE ENERJİ SEKTÖRÜ

Rahmi İNCEKARA¹⁰

1.Giriş

Enerji, kısaca iş yapabilme kapasitesidir. Enerji değişik şekillerde kendini göstermektedir. Elektrik enerjisi, ısı enerjisi, kimyasal enerji, ışık enerjisi, nükleer enerji, mekanik enerji gibi.. Ülkelerin gelişmişlik seviyelerini gösteren, dış politika konusu olan, ekonomik göstergeleri tetikleyebilen yapısıyla ön plana çıkan enerji, tarihsel süreçte pek çok sıcak ve soğuk savaşın da temel konusu olmuştur. Dünya nüfusunun hızlı bir şekilde artışı, teknolojik gelişmeler ve sanayileşme olgusu enerjiye olan talebi günden güne arttırmaktadır. Üretim açısından da önemli bir girdi anlamına gelen enerji, toplumun her alanında ihtiyaç duyulan bir noktaya gelmiştir.

Enerji kaynakları, genel olarak dönüştürülebilirliklerine ve kullanılabilirliklerine göre tasnif edilmektedir. Kullanılabilirliklerine göre enerji kaynakları yenilemez ve yenilebilir; dönüştürülebilirliklerine göre enerji kaynakları ise birincil ve ikincil olarak sınıflandırılmaktadır.

Enerjinin değişim ve dönüşüm görmemiş şekline birincil (primer) enerji olarak ifade edilmektedir. Birincil enerji kaynakları; güneş, petrol, rüzgar, hidrolik, kömür, biyokütle, nükleer, dalga-gelgit, doğalgaz olarak sıralanmaktadır. Birincil enerji kaynaklarının evrilmesiyle elde edilen enerji ise ikincil (sekonder) enerji olarak tanımlanır. İkincil enerji kaynakları; benzin, elektrik, motorin, mazot, sıvılaştırılmış petrol gaz (LPG), kok kömürü, ikincil kömür, petrokok ve hava gazıdır.

Dünyada kullanılmakta olan enerjinin çoğu, birincil enerji kaynaklardan karşılanmaktadır. Artan nüfus artışı, teknolojik gelişme ve hızlı sanayileşme, ülke ekonomilerinde yaşanan büyümenin getirdiği refah olgusu enerji ihtiyacını kö-

¹⁰ Dr. Öğretim Üyesi, İstanbul Kent Üniversitesi, rahmi.incekara@kent.edu.tr

Kaynakça

- BP. (2019). *BP Energy Outlook 2019*. BP.
- Çapık, M., Yılmaz, A. O., Çavuloğlu, İ. 2012. "Present Situation and Potential Role of Renewable Energy in Turkey," *Renewable Energy*, vol. 46, p. 1-13.
- Çanka, Kılıç, F. (2011). "Türkiye'deki Yenilenebilir Enerjilerde Mevcut Durum ve Teşviklerdeki Son Gelişmeler," *Mühendis ve Makina Dergisi*, cilt: 52, sayı: 614, s.103-115.
- EİGM. (2019). *Aylık Enerji İstatistikleri Raporu – 08* (03/04/2020 tarihinde <https://www.eigm.gov.tr/File/?path=ROOT%2f4%2fDocuments%2f%2c4%b0statistik%20Raporu%2f2019%20A%2c4%9fustos%20Ay%2c4%b1%20Enerji%20Raporu.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
- GAZBİR. (2019). *Dünyada ve Türkiye'de Enerji Durumu* (01/04/2020 tarihinde <https://www.gazbir.org.tr/uploads/page/Dunya-ve-Turkiye-Enerji-Gorunumu.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
- Koç, E., Kaplan, E. (2008). "Dünyada ve Türkiye'de Genel Enerji Durumu-I Dünya Değerlendirmesi," *Termodinamik Dergisi*, sayı: 187, s.70-80.
- Koç, E., Şenel, M. C. 2013. "Dünyada ve Türkiye'de Enerji Durumu-Genel Değerlendirme," *Mühendis ve Makina Dergisi*, cilt 54, sayı 639, s. 32-44.
- Koç, E., Şenel, M. C. 2013. "Türkiye Enerji Üretim Potansiyeli ve Yatırım-Üretim Maliyet Analizi," *Termodinamik Dergisi*, sayı 245, s. 72-84
- Küçükaya E. (2019). *Akaryakıt Fiyatları Nasıl Belirlenir?* (03/04/2020 tarihinde <https://www.enerjiportali.com/akaryakit-fiyatları-nasıl-belirlenir/> adresinden ulaşılmıştır).
- Oğulata, R. (2007). "Potential of Renewable Energies in Turkey," *Energy Engineering*, vol. 133 (1), p. 63-68.
- Toklu, E. 2013. Overview of Potential and Utilization of Renewable Energy Sources in Turkey," *Renewable Energy*, vol.50, p. 456-463.